

ע"פ 8104/13 - פלוני נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון
ע"פ 8104/13

לפני: כבוד השופט נ' סולברג

המבקש: פלוני

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשה לעיכוב ביצוע תשלום פיצויים למתלוננים

בשם המבקש: עו"ד אביגדור פלדמן; עו"ד ימימה אברמוביץ'

בשם המשיבה: עו"ד בת עמי ברוט; עו"ד סיון רוסו

החלטה

1. המבקש הורשע בבית המשפט המחוזי בירושלים (סגן הנשיא י' צבן והשופטים ר' כרמל ור' פרידמן-פלדמן) בתפ"ח 6749-08-11 ותפ"ח 6774-08-11 בשורה של עבירות, ובהן החזקה בתנאי עבדות, מעשי אינוס, מעשים מגונים בנסיבות מחמירות, מעשי סדום בנסיבות מחמירות, תקיפה בנסיבות מחמירות, חבלה בנסיבות מחמירות, סחיטה בכוח, תקיפה הגורמת חבלה של ממש בנסיבות מחמירות, כליאת שוא, התעללות בקטינים, הדחה בחקירה, הטרדת עד, שיבוש מהלכי משפט, ועוד. עונשו נגזר ל-26 שנות מאסר, מאסר על-תנאי, וכמו כן חוייב המבקש בתשלום פיצוי כספי לארבעת המתלוננים.

2. המבקש מבקש להורות על דחיית מועד תשלום הפיצויים עד למתן פסק דין בערעור. המבקש משתית את בקשתו על מצבו הכלכלי ונסיבותיו האישיות. לדבריו, תשלום סך של 400 אלף ₪ (100 אלף ₪ לכל אחד מן המתלוננים) הוא למעלה מכוחותיו. אין לו כל הכנסה המאפשרת לו לשלם את כספי הפיצויים בעת שהותו בבית הסוהר, וזו צפויה להיות ארוכה מאד. למשפחתו, לדבריו, קרי, לנשותיו, אין יכולת לסייע לו, והן עצמן נזקקות ומצבן הכלכלי בכי רע. אמו מבוגרת, חולנית, וגם היא אינה מסוגלת לסייע בידו. המבקש חושש כי אם יועברו כספי הפיצויים לידי המתלוננים, הרי שגם אם ערעורו על הרשעתו בדין יתקבל, לא יוכלו המתלוננים להשיב לו את כספו. המרכז לגביית

קנסות דואג להעביר למתלוננים את סכומי הפיצויים ששולמו על-ידי נאשמים בפלילים בהתאם להחלטות שיפוטיות, אך אין למרכז לגביית קנסות את הכלים הדרושים לעשות להשבת הכספים בחזרה במקרה שבית המשפט שלערעור מורה על ביטול תשלום הפיצויים או על הפחתת שיעורו. לפיכך ביקש המבקש, לחלופין, להורות על העברת סכום הפיצויים, או חלקו, לידי נאמן שימונה על-ידי המשיבה או על-ידי אפוטרופסי המתלוננים.

3. בתגובה טוענת ב"כ המשיבה כי דינה של הבקשה להידחות על הסף, משום שהמבקש לא צירף את המתלוננים כמשיבים לבקשתו. לגוף העניין טוענת ב"כ המשיבה כי לפיצוי כספי על-פי סעיף 77 לחוק העונשין, התשל"ז-1977, מאפיינים אזרחיים, והתנאים לעיכוב הביצוע דומים בטיבם לתנאים המצטברים הנוהגים בבקשה לעיכוב ביצוע פסק דין כספי בהליך אזרחי: סיכויי הערעור ומאזן הנוחות. בנסיבות העניין, תשלום הפיצוי הכספי איננו בלתי הפיך, ולכן מאזן הנוחות אינו נוטה לטובת המבקש. בהתבסס על ההלכה הפסוקה, טענה ב"כ המשיבה כי חסרון כס אינו מבסס עילה לעיכוב התשלום, ועוד ציינה כי המבקש מיוצג עתה, וכן גם בבית המשפט המחוזי, על ידי סגור פרטי. לא הוצגה כל תשתית לביסוס הטענה כי המתלוננים לא יוכלו להשיב את כספי הפיצויים אם יתקבל ערעורו של המבקש. באשר לסיכויי הערעור: לאור סכום הפיצויים, בשיעור נמוך בהרבה מן התקרה הקבועה בחוק, ולנוכח הנזקים המשמעותיים שנגרמו למתלוננים, לא נראה כי סיכויי הערעור להתקבל הם גבוהים, אלא נמוכים. הודעת הערעור הוגשה ללא נימוקים, אך מכל מקום, ההרשעה מבוססת על ממצאי מהימנות וקביעות שבעובדה, ובית משפט שלערעור אינו נוטה להתערב בכאלה. זאת ועוד טענה ב"כ המשיבה: שניים מן המתלוננים שעבורם נפסק פיצוי הם קטינים. לפי סעיף 3 לחוק המרכז לגביית קנסות תשלום המדינה לקטין ניזוק סך של 10,000 ₪ על חשבון הפיצוי שנפסק עבורו. עיכוב ביצוע תשלום הפיצוי יעכב את תשלום הפיצוי על-ידי המדינה למתלוננים הקטינים, וזו פגיעה לא מוצדקת. ב"כ המשיבה טענה כי הוגש גם ערעור מטעם המשיבה על קולת העונש. לדבריה, יש חשיבות רבה להעברת כספי הפיצויים למתלוננים ללא דיחוי, על מנת שישמשו בסיס ראשוני להטבת נזקיהם ופגיעותיהם הקשות.

4. נתתי דעתי על נימוקי הבקשה ועל אלו שבאו בתשובה, ומסקנתי היא כי דינה להידחות; על הסף ולגופו של עניין.

(א) על הסף, משום שהמתלוננים לא צורפו כמשיבים. די בכך לדחיית הבקשה, כפי שמורה ההלכה הפסוקה משכבר הימים (ע"פ 9727/05 גליקסמן נ' מ"י (19.11.2006); ע"פ 603/12 כנפו נ' מ"י (22.2.2012)). לא יכול להיות מצב דברים שבו יעמוד עניינם של המתלוננים על הפרק, שיעמדו בסיכון לשלילת סכום הפיצויים שנפסק לטובתם, מבלי שיהיה להם או לבאי-כוחם או לאפוטרופסיהם פתחון-פה לומר את דברם.

(ב) לגופו של עניין, קשה להעריך את סיכויי הערעור, כשלא הוגשו עדיין נימוקי ערעור. על פני הדברים, עיקרה של הכרעת הדין בממצאי עובדה ומהימנות, שלגביהם יש יתרון ידוע לערכאה הדיונית על פני ערכאת הערעור מחמת ההתרשמות הבלתי-אמצעית מן המכלול. על רקע זה, דומה כי סיכויי הערעור על ההרשעה להתקבל אינם גבוהים. ככל שתיוותר על כנה הכרעת הדין המרשיעה, דומני כי גם הסיכויים להקלה בעונש אינם מן המשופרים. המעשים שמדובר בהם הינם מהחמורים שבספר החוקים, כדברי ב"כ המשיבה, מופלגים באכזריותם וקיצוניים בתיעובם, נסיבות קיצוניות שקשה למצוא להן אח ורע. אך העיקר לצורך הבקשה הנדונה אינו בסיכויי הערעור אלא במאזן הנוחות. הפיצויים שנפסקו לטובת המתלוננים אינם אלא מעט מזעיר. ודוק: אין מדובר בסך של 400,000 ₪ כטענת ב"כ המבקש בבקשה שבכתב, אלא בסך של 100,000 ₪ (פסקה 15(ג) לגזר הדין), כפי שציינה ב"כ המשיבה במהלך הדיון, וב"כ המבקש אישר כי נפלה שגגה בבקשה. לדבריו, גם לא עומדת על הפרק עוד בקשתו החלופית להפקדת סכום הפיצויים בידי נאמן, משום שאינה ישימה, ואין אפשרות כספית לגייס את סכום הכסף. על כל פנים, סך של 25,000 ₪ לכל אחד מארבעת המתלוננים הוא

סכום בשיעור נמוך, לא הובא ביסוס לטענה שלא ניתן יהיה להשיבו אם הערעור יתקבל, והמתלוננים זכאים לקבלו לאלתר. גדשה סאת יסוריהם.

5. אשר על כן, הבקשה נדחית.

ניתנה היום, א' באדר ב' התשע"ד (3.3.2014).